WASHINGTON D. C.
RECEIVED

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 197. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 27-го серпня 1941. No. 197. Jersey City, N. J., Wednesday, August 27, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НАЇЗД НА ІРАН — ЦЕ СПРАВА ВІЙНИ АЛІЯНТІВ З НІМЕЧЧИНОЮ — КАЖЕ ГОЛ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол, згадуючи на своїй пресовій конференції про московсько-англійський наїзд на Іран, заявив, що це є виключно справа між Німеччиною з одної, а большевиками й Англією з другої сторони. Тому, що він не згадав ані словом про сам Іран, можна вносити, що Америка мовчаливо одобряє інвазію Ірану советсько-британськими військами.

Здогадуються, що американський уряд піде слідами англійського та заборонить вивіз американських товарів до Ірану. Як відомо, Іран або колишня Персія, ввозить до Америки свої килими на ціну $3,000,000, річно а купує в Америці всякі машини, включаючи самоходи.

Якщо англійсько-большевицькі війська вспіють окупувати цілий Іран, тоді Америка зможе посилати поміч Москві через підбиту територію.

ІРАНСЬКИЙ МІНІСТЕР У ВЕЛЕСА.

ВАШИНГТОН. — Могамед Шаестег, іранський представник у Вашингтоні, відвідав Сомнера Велеса, підсекретаря стейту, та заявив йому, що англійсько-большевицька інвазія його вітчини є безпідставна. Він твердив, що в Ірані цілком не було німецького війська, а іранський уряд намагався жити в мирі та спокою зо всіми сусідами, включаючи Москву та Англію. Представник заявив, що причина наїзду на його державу, а саме, здогадливі німецькі агенти, є тільки „претекстом".

БИДЛ НАЗНАЧЕНИЙ ЧЛЕНОМ КАБІНЕТУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт назначив ґенеральним прокуратором соліцитатора Франсиза Бидл-а, який від іменування Р. Джексона членом Найвищого Суду, занимав цей високий пост.

Якщо це назначення буде затверджене сенатом, то буде це 58. з черги ґенеральний прокуратор Злучених Держав Америки. Його пра-пра-прадід Едмунд Рандолф Бидл був першим ґенеральним прокуратором Америки.

ПІДВИЩЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПОДАТКІВ

ВАШИНГТОН. — Сенатський Фінансовий Комітет ухвалив законопроект в справі підвищення індивідуальних податків від горожан Злучених Держав Америки. Законопроект, який передбачує надвишку індивідуальних податків в сумі $303,000,000, знижує звільняючу від податку суму до $1,500 для замужної пари, а до $750 для поодинокої особи.

СЕН. ДЖАНСОН І ДОФ КУПЕР В ОДНОМУ ПОЇЗДІ Й НЕ ХОЧУТЬ БАЧИТИСЯ

САН ФРАНЦІСКО (Каліф.). — Альфред Доф Купер, б. британський міністер інформацій, і сенатор Джансон, відомий непримиримий ворог політики президента Рузвелта, приїхали на одному поїзді зо сходу, однак не хотіли говорити зо собою. Коли Куперам донесли, що в їх поїзді іде сенатор Джансон, пані Купер хотіла стрінути його, однак Доф Купер сказав коротко „ні". Це саме відповів сенатор Джансон, коли йому донесли про присутність визначної пари англійських горожан в його поїзді.

ДОЗВОЛЕНО РЕПОРТЕРАМ ЇХАТИ ДО ІСЛЯНДІЇ

ВАШИНГТОН. — Стефан Ерлі, секретар Білого Дому, заявив, що відтепер американські журналісти, фотографи та радієві коментатори зможуть поїхати на Ісляндію, але мусять насамперед одержати дозвіл з Вашингтону.

Досі не дозволяли журналістам їхати на цей острів, окупований американськими військами, бо американсько-англійське командування не виробило ще було спільного пляну в цій справі.

АРГЕНТИНА СУДИТЬ НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Аргентинські судові власти почали судові доходження проти Едмунда фон Термана, тамошнього німецького амбасадора, за грошеві надужиття та інші зловживання.

Тому, що німецький амбасадор як дипльомат має дипльоматичну недоторкальність, справа набирає міжнародного розголосу. Амбасадорові закидують аргентинські власти, що він організував націстичні ґрупи та тим надуживав свого права амбасадора.

ГОЛ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗМІНУ В ДАЛЕКО-СХІДНІЙ ПОЛІТИЦІ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол заперечив, начеб то американсько-японські переговори змінили американську політику на Далекому Сході. Він заявив, що ці переговори мають чисто інформаційний характер, а до засадничої зміни американської політики, говорив він, потрібно, щоб Японія приняла основні принципи, яких придержується Америка, а саме занехання метод насильства в міжнародній політиці, а применення мирових способів у відносинах між державами.

ПРИНЯТТЯ КНЯЗЯ КЕНТУ У ВАШИНГТОНІ

ВАШИНГТОН. — Князь Кенту, молодший брат англійського короля, був гостем в президента Рузвелта та пані Е. Рузвелтової в Білому Домі. Між групою визначних англійських і американських гостей, був також Гарі Гопкинс, координатор американської допомоги Англії та висланник президента Рузвелта до Москви. По обіді князь Кенту звидів американську морську базу в Норфовк.

ПОРТУҐАЛІЯ СТОЇТЬ ПО БОЦІ НІМЕЧЧИНИ — КАЖЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОДОРОЖНИК

Д-р Е. Д. Ґаскел, його жінка й син, американські горожани, що приїхали на кораблі „Ескалібур", з Лізбони, стверджують, що останніми часами Портуґалія хилиться на сторону Німеччини. Німецько-московська війна, заяви деяких американських провідних мужів про окупацію Азорів та посилена німецька пропаґанда в Портуґалії, перехилюють швидко портуґальську публичну опінію в сторону Німеччини, а відвертають її від Англії.

Американці, котрі жили довгі літа у Франції, стверджують, що портуґальці смертельно ненавидять комунізм, подібно як це мається справа в Еспанії. Тому, англійсько-большевицький союз ослабив значно про-англійський сентимент серед портуґальського народу.

Також німецька пропаґанда та фільми, на яких показують німецькі воєнні підбої, рівнож впливають значно на психіку портуґальського народу. Робітники, говорив д-р. Ґаскел, дальше симпатизують з англійцями.

ВЕЛЕС ЗАКЛИКАЄ ДО ЗБЕРІГАННЯ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ В ЗАХІДНІЙ ПІВКУЛІ

Сомнер Велес, підсекретар стейту, говорячи в радіо з нагоди 116. річниці незалежности Уруґваю, закликав всі держави західної півкулі, щоб вони ощаджували воєнні матеріяли. Він також обіцяв, що Злучені Держави Америки будуть по рівному заосмотрювати краї латинської Америки своїми продуктами. Підсекретар стейту твердив, що зусилля обох Америк не допустять тоталітарного насилля на західню півкулю.

Велес зложив спеціяльну похвалу на адресу Уруґваю за це, що згадана держава всебічно коопeрує в справі спільної оборони моральних і матеріяльних інтересів західньої півкулі.

СОВЄТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ПРОТИНАСТУП, АЛЕ В ДЕЯКИХ МІСЦЯХ ДЕЩО ВІДСТУПИЛИ

Советські воєнні звідомлення признають що під напором ворога мусіли опустити місто Новгород на північ від озера Ільмен. Зате в околицях Смоленська і Гомеля советські війська продовжують протинаступ і, за звідомленнями советського штабу, завдають німцям великі втрати. На українськім відтинку нема більших змін.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО НА ФРОНТІ НЕМА ВАЖНІШИХ ЗМІН

Німецьке воєнне звідомлення за останній день було дуже коротке. Німці кажуть, що на фронті нема більших змін, а воєнні операції відбуваються задоволяюче. Проте з інших німецьких джерел виходить, що хоч німці окупували цілу правобережну Україну, то всетаки на правім березі Дніпра советські війська ще залишили декілька сильно укріплених мостових причілків. Німці стараються ті причілки зліквідувати. З другого боку німці кажуть, що їм вдалось затвердити декілька мостових причілків по другім березі Дніпра.

ДОЩІ НА УКРАЇНІ

Советські газети пишуть, що тепер на Україні постійно перепадають дощі, які розмакають український чорнозем і утруднюють німцям їхні воєнні операції. Німецькі кола стверджують ці дощеві опади, але кажуть, що вони роблять малі перешкоди в воєнних діяннях.

ІРАНСЬКА АРМІЯ СТАВИТЬ ОПІР

Іранська армія, яка начисляє 150,000 вояків, почала ставити опір бритійським військам, як вони висідали з кораблів на беріг, в перськім заливі. Також іранці ставлять опір бритійцям, що наступають на них з боку Іраку. Щодо протисоветського опору, то нема ще вісток, бо іранці попередньо відступили від советсько-іранської границі на 12 миль, щоб тим заспокоїти Совєти.

ПОГАНА ПОГОДА ПЕРЕШКОДЖАЄ БРИТІЙСЬКИМ ЛЕТУНАМ

На західнім фронті британські летуни мусіли обмежити свої налети з огляду на погану погоду. Лише малі летунські відділи атакували Дісельдорф і Донкірк.

РІЛЬНИЦТВО В ВІЙНУ. — Не дивлячися на німецький „бліцкріґ", селяни советської Росії збирають плоди. На світлині рільнича праця йде на полі, на котрому ще стоять недогарки націстичного літака. (Російська світлина, переслана з Москви).

СОВЄТИ І БРИТАНІЯ ЗАПЕВНЯЮТЬ ІРАН, ЩО МАЮТЬ МИРНІ ЗАМІРИ

ЛОНДОН. — Як вже бритійська і советська армія вмашерувала на іранську землю, представники Британії і Совєтів повідомили іранський нарід, що вони мають „мирні заміри". Себто, як лищ націстична небезпека проминe, вони уступляться знов з іранської землі і не захочуть жадних територіяльних здобутків. На інвазію Ірану згадані армії рішились тому, бо, мовляв, в Ірані є багато німецьких підозрілих „туристів", які нишком підготовляють переворот так, як це вони в Іраку зробили.

ІРАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО ПОЛОЖЕННЯ.

ТЕГЕРАН (Іран). — Іранський прем'єр Алі Хан Манзур виголосив через радіо до іранського народу промову, в якій запротестував проти наїзду бритійських і советських військ на іранську землю. Він говорив, що, як вибухла в Европі війна, то Іран проголосив повну невтральність і сумлінно ту невральність виконував. Але від якогось часу Британія і Совєти почали натискати на Іран, щоб усунув зо своїх границь німецьких громадян. По части іранський уряд це почав виконувати. Та ось наступила інвазія. Він говорив, що згадані краї повинні перш усього в мирний спосіб полагоджувати ті справи, а не зброєю.

В ТУРЕЧЧИНІ НЕЗАДОВОЛЕННЯ.

АНКАРА. — Турецький уряд і публична опінія висказують своє незадоволення з причини наїзду бритійських і советських військ на Іран. Турки кажуть, що той поступок мусить насторожити турецький нарід. Також війна на сході Туреччини робить невтральність турків чимраз тяжчою.

НІМЦІ ЛЮТІ ДО КРАЮ.

БЕРЛІН. — Та вже найбільше люти виявляють на бритійців і на Совєти німці. Німецька преса називає це „неправною і імперіялістичною агресією", та кажуть, що Совєти поступлять з Іраном так, як поступили з балтійськими державами, які вони заново наїхали. Що опісля з ці зробили, всім відоме, кажуть німці. Та водночас німецька преса признає, що з захопленням Ірану бритійці окружать Німеччину зо всіх сторін. Бо з Ірану, через Туреччину, а перед тим через Совєти, таки до Німеччини йшла певна частина ріжних продуктів. Тепер і це буде припинене, а европейський континент, під домінацією націстів, буде замкнений з боку Атлянтику, з боку Середземного моря і з боку Совєтів та Близького Сходу.

В ПАРИЖІ ДАЛЬШІ РОЗРУХИ.

ПАРИЖ. — В Парижі далі існують протинімецькі демонстрації, а також вибухають саботажні акції. До Парижа прибуло 20,000 німецьких військ, які виконують ролю поліції. Французькі саботажники викликали дві залізничі катастрофи, в яких розбились два поїзди. До Парижа прибув з Віші міністер справедливости, Бартлемі, який має занятись організуванням наглих судів. Ті суди будуть судити і відразу розстрілювати тих, кого зловлять на горячих вчинках. По цілім Парижі відбуваються масові арешти.

СОВЄТИ ПОСПІШНО ЗГОДИЛИСЬ НА ПОЛЬСЬКІ УСЛІВЯ.

МОСКВА. — Польський кореспондент „Нового Сьвіту" з Москви доносить, що советська влада дуже поквапно згодилась на всі ті пропозиції, які поставила їм польська військова місія, творяча на терені Совєтів польську армію. Як-тільки представник польської місії, ген. Шишко-Богуш відчитав советським представникам свої услівя, советські представники переморгнулись і відразу на все згодились. Щобільше, вони заявили, що польські домагання, коли ходить про узброєння польської армії, є занадто скромні. Польська армія мусить дістати найкращу зброю, казали вони. Опісля наступили такі сердечні відносини між советськими і польськими представниками, яких в міжнародних зносинах важко подибати, каже згаданий кореспондент. Але, коли ходить про відтинок, де мають боротись поляки проти німців, то це ще не є рішено. В цьому відношенні кружляють ріжні погляди.

ПОГРОЗИ НІМЦЯМ ЗА ПОЛЯКІВ.

МОСКВА. — Представник советського уряду, Лозовський, заявив, що ходять чутки, начеб німці рішили розстрілювати кожного поляка, якого схоплять в полон. Бо поляків вони формально не уважають за комбатантів. Колиб так було, говорив Лозовський, то це булоб доказом німецького варварства і на це Совєти відповілиб тим, щ далиб в руки поляків тих німецьких полонених, яких вони схопили, та дозволилиб їм їх розстріляти.

ЯПОНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ПРОМОВУ ЧОРЧИЛА.

ТОКІЮ. — Японська преса висказує незадоволення з промови Чорчила, в якій він заявив, що в разі війни Британія стане по стороні Америки, проти Японії. Та водночас поважна частина японської преси здержується з критикою, задоволяючись завваґою Чорчила, що цей конфлікт ще можна уникнути. Водночас японський уряд є досить заклопотаний, що йому робити з американськими збірниковими кораблями, які наладовані дорогоцінною газоліною, пустились в напрямку до Владивостоку. Японія грозила, що їх не пропустить. Але ці кораблі після всякої правдоподібности мають боєвий конвой. Колиб японці хотіли їх силою спинити, мусить вибухнути конфлікт, чого японці таки собі не бажають.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ТЕРПЕЛИВО ПОЖДАТИ

З вісток, що їх „Свобода" подала в 192. числі, „Народна Воля" поробила преріжні далеко йдучі висновки. Як уже видно зо заголовку її статті: „Українські „Квізлінґи" зголошуються", „Народна Воля" вже має готову опінію про значіння проголошення групою українських націоналістів у Львові самостійної української держави як про акцію Квіслінґів аґентів німецького уряду. Рівночасно „Народна Воля" поспішилася підсунути якісь темні наміри „Свободі", бо, мовляв, „Свобода" помістила цю вістку на видному місці, бо, мовляв, її інформатори вважали за відповідне пропустити ріжні місця з причин, „від них незалежних", то „інформатор з моральною полекшою додає, що німці посадили їх (Стецька й Бандеру) тільки під почесний арешт".

Можна би дуже багато сказати про дороги, якими „Народна Воля" приходить до своїх висновків, та виказувати, як вона в них помиляється. Та це відай зовсім зайво робити. Як звісно, від початку російсько-німецької війни „Народна Воля" займала становище, що це війна двох імперій, а українці проти обох. Ще 15. липня „Народна Воля" писала: „Ми сподіваємося у недалекій будуччині побачити цю українську народню силу в ділах відважних і розумних, що на руїнах теперішньої війни здобуде волю українським людям на їхній землі".

Ледво місяць перемінився, а „Народна Воля" вже покинула свої вижидання появи української народньої сили в будучности й побачила цю силу в теперішньому. В числі 92. з 21. серпня заявила: „Ще стоїть український нарід зо зброєю в руках на дорозі до здійснення Гітлерових планів і засвідчує кожен день своєю кровю, що він не хоче бути німецьким невільником. На його силі й живучости розібються мрії Гітлера пр німецьку кольонію на Україні, як розбились остаточно на протязі тисячеліть всі інші наїзди на українську землю".

Коли „Народна Воля" так безпощадно розтерла на порох погляди свого редактора, висказувані послідовно від початку німецько-російської війни, то чейже зайво вдаватися в довше виказування помилок поглядів на подані „Свободою" вістки. Може й цим разом він розібє свої погляди про ці події так само безпощадно й ґрунтовно, як він це вмів зробити з поглядами свого часопису за основну натуру теперішнього німецько-російського конфлікту та становище до нього українського народу. Треба лише терпеливо підождати, а може й серед тих, котрих він назвав Квізлінґами, він побачить когось іншого так, як він успів побачити збройний український нарід, там, де він, за своїми запевненнями, не бачив ніщо інше, лише російську імперіялістичну армію.

ВІСТИ З КРАЮ

Вісті ці жахливі. „Краківські Вісті" переповнені описами масакр, жертвами яких впали тисячі українців. В кількох числах подано світлини замордованих, що роблять кошмарне враження.

Кореспонденти чужинецької преси, що побували у Львові пишуть: „Не стає слів, щоб описати страхіття, які ми там бачили. Найстрашніші картини, що їх може витворити людська уява, блїднуть перед львівською дійсністю. Хіба чорти в людських тілах шаліли там..." Далі ідуть описи масакр в Дубні, Луцьку та інших містах.

В деяких містах, а перед усім у Львові, виступило українське населення збройно проти большевицьких катів. Тут було застрілених кількасот червоних урядовців і вояків Боронячись, українці забарикадувалися в Катедрі, а на вежах уставили кулемети.

Протягом московського панування було вивезено зі Львова до 20,000 осіб, розстріляно приблизно 4,000, в Тернополі 600, в Яворові 300, і т. д.

Лише незначна частина змасакрованих розпізнана. З певністю стверджено замордування таких осіб: Юрія Шухевича, полк. Василя Беня, м-ра Григора Кухаря, Остапа Струка, Михайла Лизунця, інж. Василя Геник-Березовського, м-ра Данила Костецького, Ореста Філваркова, Івана Савки -(студ. мед.), Ольги Балицької, уряд. Теодора Мацька й Степана Масного, священиків проф. Андрія Іщака, Олекси Боднара, проф. Миколи Конрада, Ярослава Чемеринського, Івана Ждана і Володимира Харини.

За неперевіреними ще чутками серед замучених є ще Богдан Хамула, Орест Радловський, і проф. Кирило Студинський. Проф. д-р М. Панчишин живий.

Відомости ці взято з першого числа львівської ґазети „Українські Щоденні Вісті", що зявляються під редакцією Осипа Боднаровича при вулиці Сокола 4.

В тім же числі міститься слово Митрополита Шептицького. Далі повідомляється про відродження цілого українського життя. Працівники науки, плястичного і театрального мистецтва, письменники і журналісти створили вже свої організації, загальним осередком їх є „Український Літературно - Науковий Клюб"; засновано видавничу кооперативу.

У краю й у Львові повстають швидко органи адміністраційної влади та наладнюється політичне, економічне і культурне життя нації.

Обличчя Львова змінилось за останній тиждень до непізнання. Відкривається щораз більше крамниць. Голова управи м. Львова д-р Ю. Полянський прикладає всіх зусиль, щоб наладнати промислове торговельне і продукційне життя в місті.

Кореспондент „Краківських Вістей" пише про свої вражіння зі Львова: „Переїжджаю попри Бриґідки. Тюрма спалена. Театр цілий. На фронтоні повівають українські прапори Скрізь — українські написи на шильдах. Звертає увагу також маса тризубів. Є вони на театрі, на університеті, на політехніці, на почті. Зовнішній вигляд міста зовсім український. Видно українських міліціянтів. Ходять у цивільних одягах лише з. жовто-блакитною перевязкою на руці. Черги коло крамниць все збільшуються. Стоять терпляче, вишкіл дістати добрий. Багато крамниць знищено і пограбовано. Більших знищень у місті непомітно. „Народня Гостинниця" ціла, в ній живуть німецькі старшини. Місто назовні робить приємне враження: чисто заметено. На ринках починає відбуватися торг. Відчувається брак бульби. Продаж горівки заборонений. Вулицями переїжджають авта з написом „Маслосоюз".

Театр відкритий. „Щоденні Вісті" виходять у великому накладі, який щоднини збільшується. Польських часописів нема.

„Авторитет посадника міста Львова — д-ра Ю. Полянського стало збільшується. У Львові сотворено раду українських сеніорів під головуванням і проводом митрополита Шептицького, яку визнає населення за найвищий авторитет. До Ради принято К. Малицьку, як представницю жіноцтва. Крім міськ. уряду здоровля під проводом д-ра О. Барвінського, працює ціла низка лікарень і санітетів. Зорґанізовано трест ресторанів, 62 ресторани, їдальні і каварні.

Зачали свою діяльність такі нові установи: Спілка Українських Журналістів під проводом голови М. Голубця. Спілка Українських Письменників, під проводом В. Пачовського. Український Літературно-Мистецький Клюб, що обєднує всі мистецькі сили Львова. Голова М. Голубець. Видавнича Кооператива „Українська Книга", гол. Мих. Яцків (Одолян) Спілка Українських Мистців-Пластиків, Союз Діячів Українського Театрального Мистецтва, гол. Вол. Блавацький. Радіокомітет, гол. М. Голубець, Комітет для опіки над жертвами большевицького терору, орґанізатор О. Максимів. Український Червоний Хрест, орґ. д-р М. Григорчук, Хліборобська Палата на всі західні землі України, гол. д-р П. Шумовський, Управа державних лісів і лісової промисловости. Комітет допомоги придніпрянцям під пртекторатом Митрополита. Військово-лікарський Наказ. Українська Кооперація та інші.

ПРЕМІЄР КІНҐ ПРО НАЦІВСЬКУ НЕБЕЗПЕКУ І КОНСКРИПЦІЮ

Підчас свого останнього обїзду західньої Канади канадійський премієр Кінґ виголосив промову в місті Венкувері, в Британській Колюмбії. Присвятив її наближуванні націвської небезпеки та конскрипції.

Остерігав слухачів, що „націвська небезпека" зближається до західньої півкулі. Навів як приклад затоплення в морській битві, коло побережжя Ґренляндії британського корабля Гуда німецьким воєнним кораблем Бісмарком. „Німецькі субмарини" говорив премієр, загналися в води, які ми досі вважали найбезпечнішою охороною наших східних побереж".

„Бачучи з місяця на місяць обсяг поширення конфлікту зо скорістю, що переходить всякі уяви, думаючий чоловік не може дальше сумніватись, що оточуюча небезпека не „зближається до західньої півкулі", говорив премієр Кінґ до членів Венкуверської Промислової Ради, Канадійського Клюбу і Промислової та Торговельної Ради. Дальше остерігав премієр, що „коли націстівського заливу не відвернеться, то небаром канадійці будуть наражені на битву півкуль".

„Якщо до того прийде, то ціла західня півкуля буде небаром узброєним табором" говорив премієр. „У найближчих роках уся наша енерґія буде заабсорбована на продовження війни або на приготування до відновлення війни".

„На скільки більше і більше наші ресурси буде вживатися на гарячкові перегони в зброєнні, кінця котрого не можна нині передбачити, рівень життя і цивілізації буде щораз більше підупадати", говорив премієр Кінґ.

На кінці своєї промови ґратулював премієр канадійцям, що були „піонірами в ставленню спротиву змаганням Гітлера заволодіти світом" і зробив перегляд зросту державної збройної сили від вибуху війни в вересні 1939 р.

У іншій промові, виголошеній у тім самім місті, премієр Кінґ ще раз рішучо ствердив зобовязання його уряду не впроваджувати конскрипції для військової служби поза морем.

„Над цею справою", сказав премієр Кінґ дальше, „буде ще досить часу застановлятися, як знова почути в найліпший спосіб голос народу, якщоб ситуація в такий спосіб змінилася, що згідно з поглядами народніх репрезентантів, в парляменті, треба би було рішитись на іншу політику в справі конскрипції".

Говорячи це, премієр мав на думці зобовязання, яке зложив парляментові й канадійському народови, в часі виборчої кампанії, заявившись проти конскрипції для заморської військової служби, яка мала відбутись дальше на підставі охотничої системи. Цю політику потверджено в часі виборчої кампанії минулого року і виборці, цебто нарід одобрив її. Навіть лідер опозиції сказав був у часі виборчої кампнаії, що піднощення справи конскрипції не є згідне з найважнішою справою краю.

З ІСТОРИЧНОЇ СТРІЧІ. — Підчас історичної стрічі президента Рузвелта й британського премієра Чорчила „десь на Атлянтику" стрінулися зо собою теж ці два визначні вояки: на ліво, ґенерал Джордж Маршел, начальник американського ґенерального штабу, та ґенерал сер Джан Г. Дил, начальник британського головного штабу.

ПРОФЕСОР КАЖЕ, ЩО БЛЬОКАДА НЕ ВИГОЛОДИТЬ НІМЕЧЧИНИ

Д-р Л. Б. Пет, професор біохемії в албертійському університеті в Едмонтоні виголосив минулого місяця доклад перед Клюбом Ротарі, в якім висказав свою гадку, що британська бльокада „таки не виголодить німців".

У своїм докладі підкреслював д-р Пет, що німці застановлялися через багато літ над проблемою прокормлення, яку їм прийдеться розвязувати в ждучій їх в будуччині війні і прийшли до переконання, що при достаточній кількости молока і картопель їх нарід потрапить не дозволити себе виголодити.

„Ми британці радо думаємо про це, говорив професор, „що бльокада зможе виголодити Німеччину, одначе воно так не станеться". Він сказав, що коли він 5 літ тому був на студіях у Німеччині, тоді німці отверто це признавали, що вони студіюють справу прокормлення і говорили про міри, які треба буде підприняти, щоб не допустити до голодування.

За словами д-ра Пета, справа прокормлення Німеччини загально схарактеризувавши, не представляється для німців „дуже зле". Він сказав, що одержав лист від воєнного бранця в Німеччині і що в листі було зазначене, що націвські пляни прокормлення „ділають добре". Одначе, щодо країв, окупованих Німеччиною, то „вони представляють образ сильного голодування", говорив д-р Пет. Не тільки люди не дістають досить їсти, але недуги, на які терпіло населення, в краях окупованих Німеччиною підчас минулої війни, знова ширяться в тих краях.

Одначе він є того переконання, що це голодування не доведе населення до революції проти своїх панів. „Німці держать батіг в руках. Вони примінили нову систему контролі над масами населення через контролю поживи".

Захоплюють середники поживи.

„Коли німці окупують даний край, вони захоплюють середники поживи. Опісля вони розділюють поживу між населення, оскільки воно з ними кооперує. В деяких краях нема кооперації і тому пожива, яка є в руках німців, не доходить до населення. „Одначе голодуючі люди вичерпуються. По якімсь часі голодуюча особа стається така вичерпана, що вона не може ані любити ані ненавидіти свого гнобителя. Вона вже не дбає про ніщо. Є це випадок цілковитого летаргу. Того роду люди не належать до тих, щоб могти повалити своїх панів".

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(34)

Панночка у своїй мудрій головці міркувала:

— Хто його зна, що краще? Хмельницький теж шляхтич, та вього немає таких панських манер, такого уложення, як в Чаплінського. Хмельницький вище сотника не полізе, а й з цього можуть його скинути. А польський шляхтич Чаплінський, маючи за собою такого протектора, як староста Конецпольський, може зайти високо... А до цього він католик. Не треба зміняти віри та на цих патлатих попів дивитися. Колиб тільки Чаплінський не здурив... Та на це Бог дав розумець і вроджений сприт.

— — — — — — —

Горпина була непримирена. Скільки разів Богдан приїхав до Суботова, мусів вислухати від неї докорів.

— Богданку, дитинко моя, отямся, що ти робиш! Памятай про своїх діток нещасних. Ця мантійка тебе опутала, заморочила твій розум. Згадаєш колись моє слово, що вона стане причиною великого лиха, що впаде на нас усіх. Зрадить вона тебе колись, зрадить. Скажи, чого їй все так в Чигирин спішно? Бо там найшла своїх земляків. Вони разом із нею насміхаються з тебе, поки тебе не пошиють в дурні. Добре то говорив твій друг Сомко: рівняйся кінь з конем, а віл з волом. Не для тебе вона пара...

— Чому ви, няню, такі лихі на неї? Чи вона вас коли чим зневажила, зробила що злого?

— Нічого вона злого мені не зробила, вона біля мене мов кіточка ласиться, боки обтирає, та я їй не вірю і ніколи не повірю, бо моя душа в ній чорта чує.

І, наче лякаючись дальшої розмови, стара відходила, хитаючи сивою головою.

Богдан не знав, що діяти. З одної сторони, начеб хто нашіптував слова остороги старої няні, з другої сторони влюблене серце старшої людини домагалося, не зважати на ніякі остороги, і йти раз обраною дорогою.

Врешті подумав: одружуся, то й всі сплетні устануть, і люди перестануть у несвоє встрявати, й Горпина перестане воркотіти, як уже буде по всьому.

Умовився з місцевим попом. Одного дня пішли обидвоє до церкви і поминаючи всі звичаї, повінчалися.

Ганна допняла свого: стала багатою сотничихою, у багатому хуторі Хмельницького, жінкою опянілого любовю Богдана...

XIV.

А тимчасом підстароста Чаплінський не засипляв справи. Віддавна гострив зуби на Суботів, а тепер прибула нова спокуса: оця русява, струнка Ганя, не сходила йому з думки. Влюбився в неї до безтями...

День і ніч передумував над способами, якби то одне й друге здобути, розуміється найлекше. Першого не здобуде проти волі старости, бо наражуватися на його гнів небезпечно. Став годити старості, мов болячці, у всіх його забаганках, навіть сам піддавав йому дещо, щоб його собі зєднати. Терпеливо вичікував пригожої хвилини. Врешті одного дня, коли розпещене панятко, було дуже вдоволене його прислугою, промовив:

— Вже стільки літ служу вірно мов цей пес вашій милости, і, правду кажучи, нічого не дослужився...

— Чогож ти, Чаплісю, хотів би дослужитися, може мав би охоту стати старостою на моє місце?

— Ваша милосте, глузуєте з вірного слуги. Я не в тім сенсі говорю про заслуженину. Мені сама ласка вашої милости є найбільшою нагородою. Завдяки їй, маю все, чого мені тільки треба. Мене тільки болить ця нерівномірність у розділюванні ласк: одному багато, а другому менше в порівнанні до його заслуг.

— Не розумію тебе, чого хочеш?

— Річ проста і я вірю, що як зверну увагу вашої милости на це, то певно буде інакше

— Ще не розумію...

— Маю на думці сотника нашого полку, Хмельницького. Невірний він, зрадливий, вовком дише, а лисом все розуміє, є ворогом всього, що польське й шляхоцьке...

— Які маєш на це докази?

— Хібаж отець вашої милости, блаженної памяті гетьман, не казав його вязнити за зухвальство проти такого достойника Річипосполитої? Відразу показав роги, який він приятель. Але це йому не перепиняє багатіти на Суботові, а я худопахолок...

— Вибий собі з голови цей Суботів. Я не можу ламати волі мойого блаженної памяти родича й відбирати в Хмельницького те, що було дане його батькові.

— Може його батько собі на це заслужив, але наш сотник зовсім ні... Він не тільки собі не заслужив, але навіть не має до Суботова ніякого права.

(Дальше буде).

FIRST UKRAINIAN PROGRAM PRESENTED ON TELEVISION BY PRESIDENT OF SOYUZ UKRAINOK AMERYKY

A short playlet portraying Ukrainian culture and folklore is to be presented on Television through station W.N.B.C. at 2:30 P.M. Wednesday afternoon, August 27.

Mrs. Annette L. Kmetz of Yonkers, N. Y., National President of the Ukrainian National Women's League of America, will introduce a Ukrainian-American fashion show, exhibiting Ukrainian costumes of 1842, 1900, and of the modern 1942 fashion with Ukrainian motif.

Among other characteristics will be the decorative art of the unsurpassed works of Mrs. Anna Bodak of Brooklyn, N. Y., which are characterized by beauty of color in the Easter egg and twirling of the golden flax. A Ukrainian dance in the old and modern tempo will complete the picturesque scene.

If you have no television, we hope you can visualize the colorful scenes by hearing the program on your radio.

Annette L. Kmetz

БРАТ ЙОГО ЗАПРИСЯГНУВ. — С. Роберт Пейн (на ліво), ґенеральний менаджер ґазети „Нюз" у Сан Госе, Каліфорнія, став капітаном маринарів. Його заприсягає Джордж Пейн, видавець тої ґазети, як начальник асентерункової ради.

По Лінії Пятої Колюмни

Половина податковців школи Гемтон, що недалеко Ошави, в Онтеріо, присилували зрезиґнувати з даного їй шкільними тростами становища молоду вчительку, 19-літню п-у Мей Козак за те, що „по-чужинецькому звучить її прізвище". Крім того подання, частина податковців закинули їй, що вона „італійка й католичка"; під час коли вона вдійсности, як сама твердить, роджена в Канаді українка й— протестантка приналежна до Злученої Церкви. Шкільні трости згаданої школи спочатку не хотіли погодитись на таке домагання податковців і всі зрезиґнували з своїх урядів. Але за два тижні всі, крім одного, п. Крейґа, вернули назад, під умовою, що дібються в п-и Козак резиґнації, що й сталося. Цебто: викинули з посади молоду вчительку за те тільки, що вона не є анґльо-саксонського походження й не має анґльо-саксонського прізвища.

Подія та відбилася голосним відгуком у торонтонській щоденній пресі. Написали про ню всі три щоденники й усі три акцію цю зганили. Щож-до „чужинецького прізвища", то ди **„Ґлоб енд Мейл"** написав таке:

„Колиб посідання чужинецького прізвища загально вважати перепоною при виконуванні публичного уряду, тоді це дивно відбилось би в першій мірі на високих становищах, і так: п. Й. Т. Торсон не міг би бути міністром Національної Военної Обслуги, сенатор Юлер (Еулер) мусів би зрезиґнувати із свого уряду в Вищій Палаті, а ґенерали Герцберґ й Шміддін мусілиб відійти з ґенерального штабу, п. Фіорельо Ля Ґвардія, здібний посадник Ню Йорку, що родився в Італії, який однак є один із найрішучіших оборонців нашої справи в ЗДПА, не мав би виглядів бути вибраним навіть на війта Гемтону, ба, навіть данське прізвище самого президента Рузвелта булоб перепоною для здобуття голосів в гемптонській окрузі".

Часопис зазначує, що п-а Козак, це роджена від українських батьків канадійка, і протестантка; що її брат служить за морем у Канадійській Армії, — і пише дальше:

„Це крайне нещасливо, що молода жінка української крови стала жертвою такої дурноватої нетерпимости якраз у теперішнім часі. Нацисти, перед і по своїм наїзді на Росію, робили особливі намаги позискати прихильність населення України, якої засоби вони хочуть контролювати, як також є певні докази, що їх аґенти пильно стараються викликати незадовілля між значним щодо числа українським елементом у Канаді — на щастя без ніякого успіху.

„У таких обставинах надзвичайно бажане, щоб наші українці були переконані, що коли вони будуть діяти, як льояльні горожани Канади, то їх будуть за таких уважати, і спричини їхнього расового походження не буде переводжене проти них ніяке відріжнювання. А горе-патріоти Гемтону, що підписали згадане подання, зробили якраз усе, що могли, щоб такому переконанню в мозках нашого українського населення не дати вкорінитися"...

Ось так дивиться на цю жалюгідну подію один із торонтонських щоденників. Подібно задивляются й обидва інші. Ми тільки можемо цей погляд похвалити. Крім того ми, як нові горожани Канади, дивимось на цю справу ще й з іншої сторни:

Прибувши до Канади й добровільно прийнявши її за свою нову батьківщину, ми присягнули, також добровільно, їй вірність, і іншим радили й радимо так робити, для того, щоб та наша нова Батьківщина була для нас дійсною батьківщиною, а не мачухою; щоб теперішні її горожани й будучі — серцем і душею а не з облуди чи страху, називали себе й почували канадійцями; щоб та наша нова Батьківщина процвітала й кріпла, бо тоді краще буде в ній жити й нам, її новим горожанам, а коли не нам, то нашим дітям, тим, що в ній уже родились і іншої країни не знають. Ми знаємо, що цілком скристалізованої канадійської нації ще нема, але, що вона, згідно з правом природним, Божим і людським напевне повстане всупереч усім комбінаціям — із злиття водно всіх тих національностей, що прийшли до Канади. Бо нація — це не ріднозвучні прізвища горожан, які можна міняти, ні володіння рідною мовою тільки, ані не визначення певної, вважаючої за рідну, релігії, а якраз почуття спільноти інтересів, спільноти радощів і смутків, словом — спільноти тієї історичної надбудови, яку оце зцементовує кров всіх без виїмку рас замешкуючих Канаду, на полях боїв в Европі, в обороні незалежного існування Канади, як держави й нації.

Підписавши подання проти п-и Козак податковці Гемтону виявили своє розуміння патріотизму в такім напрямку, що колиб п-а Козак відреклась була свого прізвища переданого їй її батьками, й перемінила його на інше, то вони булиб її видалення не домагались. Цебто, колиб вона стала була зрадницею своєї крови й спадщини своїх батьків, то вони булиб її за це похвалили. Цим ствердили, що вони бажалиб Канаді таких горожан, що зверха облудно, вдавалиб анґльо-саксонців їм созвучних, а в душі ненавиділиб і гидилися тими, що їх до зради присилували. Добровільний же зрадник свого рідного, не буде, бо нездібний, любити й прибраного. Такий осібняк стає тоді крайнім самолюбом і добрим горожанеом ніякої держави він бути не може. А таких якраз горожан бажають Канаді, як самі показали податковці школи Гемтон.

Таких однак горожан для Канади не бажаємо ми, і твердимо, що таке поступовання, це вода на млин ворогів Канади; що це дії, що йдуть по лінії „пятої колюмни". Свідомо чи несвідомо, це наслідків не міняє. Наслідки ці це — розколювання горожан Канади на ворогуючі табори, расові, по рецепті націоналістичній, і тим самим спинювання природного процесу асиміляції всіх рас на території Канади в одну націю, канадійську.

Підписавши це жалюгідне подання податковців Гемтону в засліпленні своїм до „чужинців" (у Канаді роджених!) навіть не поцікавились довідатись, якого п-а Казак расового походження й якої релігії, і прогнали свою рідну протестантку, тільки за те, що її прізвище „чужинецьке". Це мусить підсувати підозріння, чи не було за її плечима когось, що потягав за шнурок, у користь своїх цілей, тим більше, що згідно з твердженням троста п. Крейґа, 54 підписані не мають дітей, а деякі навіть не платять податків. Думаємо отже, що в цю справу повинна вглянути наша влада, щоб це розслідити, щоб не було таких гидких подій набудуче. Теперішні часи заповажні й надто ґрізні на такі каригідні забави. Наша країна стоїть перед загрозою безпосередньої военної пожежі. Наша країна в огні. Тож не можна дозволяти безвідповідальним, як видко з їх поступку, людям, відганяти від праці тих, що разом із другими стараються пожежу опанувати.

П-а Козак і преса.

Крім поданого вище часопису, пише про цю справу на редакційній також торонтонський щоденник ди „Дейлі Стар", між іншим таке:

„Упередження, що виявилось у петиції Гемтону, онтерійська преса зустріла з неприхильними заввагами. „Ди Вудсток Сентинел Рівю" завважує, що „люди українського походження це четверта щодо числа расова ґрупа в Домінії, яка до британської справи цілком льояльна". Гемилтонський „Спектейтор" піддає думку, щоб особи, які підписали петицію в справі „чужозвучного прізвища" п-и Козак, „збудилися й набрали розсудку". Лондонський „Фрі Прес" остерігає, що „тепер не час вишукувати відьом". „Екземинер" із Пітерборо пише, що справа ця такого роду, що ми повинні щире бажати, щоб вона не мала місця в Онтеріо, чи деінде в Канаді, бо вона розходиться з нашими поняттями про волю й терпимість". „Ди Таймс Джорнал" із Сен Томас дивується, де підписувачі петиції набрали такого дурного переконання, що „Козак", це прізвище італійське, і дальше пише так:

„Коли вірність Канаді треба ставити під знак запиту спричини звуку прізвища, що могло перейти від батьків, діда чи прадіда, то багато гарних горожан Канади повинніб по гемптонській рецепті прохати хліба від дверей до дверей, або сидіти в таборах для придержаних. Навіть деякі наші парляментарні посли не моглиб сховатись від гемтонської чистки „чужих" прізвищ.".

Дальше „Стар" подає вже від себе, що в Оттаві є такі чужинецького походження посли: А. Глинка українського, Пітер Берковіч російського, Торсон ісляндського, Гоблі-цель швайцарського, двох послів походження німецького й ціла купа французького, тай питається: „Тай що з того?" Канада має багато дечого навчитися від тих народів, що прибули до цих берегів із чужих країн і мають чужих предків. Британського-ж походження людей у Канаді є тільки около половина".

Нотуємо з задовіллям ці голоси анґлійською мовою писаних часописів Онтеріо, бо з них бачимо, що безглузді закиди гемтонських незнайків це немов поганий скреґіт по склі серед спокійного моря здорово думаючих людей, із ріжних політичних таборів. А п-а Козак, думаємо ми, мимовільно багато причинилась до провітрення цього стухлого розуміння „чужинців" гемтонськими горепатріотами й їм подібними, що навіть страйк зачинали, щоб тільки повикидати з праці „чужинців" (напр. у Нов. Скоції). — („Український Робітник").

ХЛІБ ВІД ВОРОГА. — І ворог мусить їсти, і ці німці, попавши в російський полон, дістають хліби від своїх переможців. Декотрим з них, видимо, дарунок не зовсім подобається, наприклад, другий жовнір з лівого крила одітий в уніформу летуна. Та він піде до концентраційного табору з іншими й певно привикне. (Російська світлина).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Надзвичайний мітінґ Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76., відбудеться в суботу, 30. серпня, в годині 7:30 вечером, в гали при Мортон вул. Обовязком кожного члена прийти на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. За уряд: В. Кузма, предс.; С. Сойко, кас.; В. Салабун, фін. секр.; М. Сороколіт, рек. секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТРАТФОРД, КОНН.

Зїзд односельчан с. Колтова.

Колись, в молодих літах, наші хлопці і дівчата покидали рідний край і виїздили на чужину, щоб там поправити свою долю. Їхали вони не з розкошів, а ґнані ріжними недостатками, покидаючи в смутку своїх родичів, своїх братів і сестер, рідне село та рідні околиці.

Багато з них приїхало до Злучених Держав Америки. Односельчани з нашого села Колтова, золочівського повіту, на початку свого перебування в Америці залишились вбільшости в Ню Йорку, а також в Гарисбурґу, Па.

Пізніше, як вибухла перша світова війна і вони стратили звязок зо своїми рідними, вони почали вростати глибше в американський ґрунт, та почали готовитись на довший тут побут. Вслід за тим вони почали дружитись, закладати родини, та почали шукати кращих і поплатніших занять. Вслід за тим вони почали розїздитись по ріжних місцевостях в Злучених Державах Америки. Деякі з них оселились на фармах.

Так плили літа. А багато з наших односельчан не бачились нераз по 15 і 25 літ. А звісно, що все тягне побачитись з тим чоловіком, з ким хтось зріс від малих літ.

Тому заходом п. М. Красносельського, з Лянсінґ, Міш., і М. Галькевича зі Стратфорд, Конн., вдалось нам скликати зїзд односельчан зі села Колтова, золочівського повіту, на день 10. серпня 1941. року, на фарму біля Гарисбурґу, Па.

На зїзд зїхалось зі слідуючих стейтів: Ню Йорк, Ню Джерзі, Мішиґен, Конектикет, Пенсилвенія, Мериленд. Всіх разом зібралось біля сотні людей. День був гарячий, але в садку під деревиною було дуже вигідно розпізнавати один другого. Радість зібраних була велика. Спільний обід приготовила господиня фарми, пані Петльована, при помочи пань — П. Вяні, К. Стець і П. Ґлушки з Бруклина. Розуміється при праці коло обіду було людей більше і всім їм належиться велика і щира подяка. А особливо Т. Скульському, і М. Візниці з Ню Йорку, за їх працю перед обідом і за господарський порядок. По обіді зібрано спільну фотоґрафії всіх односельчан.

Відтак п, М. Красносельський з Лянсінґ, Міш., забрав голос і пригадував зібраним молоді літа, як ми лишали та пращали своїх рідних та рідне село. Порівнавши наше життя тут в Америці зі життям наших братів на рідних землях, то кожному стало ясно, які ми тут щасливі. Він говорив, що війна все не буде, вона скінчиться, брати наші виснажені війною простягнуть до нас руки і будуть просити не тільки куска хліба, але і кусок якоїсь матерії на сорочку. Тому нашим обовязком нині є зібрати пару центів, а колись вишлемо нашим братам до рідного села на добру ціль. Збіркою зайнялися А. Гуменюк з Ню Йорку і М. Галькевич зі Стратфорд, Конн. Жертвували слідуючі: по $6: В. Гнатюк; по $5: А. Гуменюк, М. Красносельський, Т. Скульський, М. Стець, І. Ґарбачевський, І. Палика, М. Петльований, С. Роговський, І. Стець, М. Галькевич, М. Візниця; по $3: С. Стець, К. Красносельська, І. Станькевич, М. Велґош; по $2: Н. Галькевич, П. Даниловська, В. Гнатюк (мол.), П. Вяні, М. Шкіра, П. Філь, А. Бурило, К. Стець, Ю. Пуласький; по $1: К. Рудаковська, А. Левицька, М. Курило, М. Горецький, П. Ковалишин, П. Тивенюк, М. Маршалек, К. Скочиляс; знов по $5: М. Ґлушка, П. Коззолі, В. Серафинович. Всіх грошей зібрано $119; кошта обіду $42, остало $77 в касієра. Комітет до цеї суми і до дальшої збірки для рідного села вибраний зі слідуючих людей: М. Галькевич, касієр; М. Ґлушка, Т. Скульський, М. Красносельський, члени. Тих $77 дано до банку під назвою „Мекенік Фармерс Сейвінґ Бенк", у Бриджпорт, Конн., ч. 174614. При тім зібрано на радіо програму $3.60. А що ми всі порозкидувані по Америці і годі всім тої програми послухати, то Комітет обернув ті гроші для українських збігців у Швайцарії і висилається чеком до Обеднання до передачі Конґресовому Комітетови.

По збірці продовжали промови. І. Стець говорив, яка радість, що ми всі разом зїхались і дякував за працю в тім напрямі. Т. Скульський напімнув, щоби початої роботи не занедбувати і щоби такі зїзди відновлювати, за своїх односельчан і за рідне село не забувати. М. Ґлушка з Бруклина відспівав пісню, зложену ним слова і композиція, „Село рідне, мамо рідна". Та пісня зворушила кожного і кожну до глибини душі. Відтак всі разом відспівали „Ще не вмерла Україна", а далі почалась вечера і баль до пізної ночи.

За комітет: **М. Галькевич, М. Ґлушка, Т. Скульський, М. Красносельський.**

ДАЛЬШІ РОЗРУХИ В ПАРИЖІ

Не звертаючи уваги на погрози німців, що всякі розрухи звернені проти них доведуть до того, що вони будуть розстрілювати арештованих французів, в Парижі далі відбуваються протинімецькі виступи і демонстрації. Один француз пробив ножем німецького полковника в підземній залізниці, а другого дня товпа французів перевернула одно військове авто, що стояло на вулиці. Німці кажуть, що ці демонстрації ведуть французькі комуністи, яким Совети наказали робити ті саботажні виступи.

У Злучених Державах є коло 2,150 лайсенсових літакових пільоток.

Війна На Два Фронти

(Докінчення)

В році 1916. сталося це тоді, як прийшов Брусилов і своїм наступом на східньому фронті створив для німців нову смертельну загрозу. І от знова тягар війни на два фронти: треба було перервати здобування Вердена та перекинути полки на східній фронт, бо там грозив прорив на просторі 300 кільометрів. Та не тільки грозив. Численні відділи мішаної багатонаціональної армії Австро-Угорщини кидали зброю, кращі війська відтято й вони попали в полон. Прорив на 300 кільометрів став фактом!

На основі неопублікованих матеріялів і споминів Гінденбурга, що я їх дістав з перших рук, можу Вам сказати, що тоді на східному фронті, що для німецьких військ виносив 1,008 кільометрів, Гінденбург мав в резерві одну одиноку дивізію кінноти в 5,000 шабель та 6 курінів ляндштурму. На цьому прикладі можна собі увидіти, що означає війна на два фронти. В тому самому часі розпочалася рішаюча боротьба на західньому фронті, бій над Сомою. Було це в липні 1916. р., а за місяць приступила до війни Румунія зі своїми полками в силі 600,000 стрільців, тоді як на румунсько-трансильванській границі було заледви кілька курінів ляндштурму. В такому критичному для нас положенні противник був певний своєї побіди. Ще нині можна вичитати в звідомленнях французького генерального штабу, що та 600-тисячна румунська армія мала за завдання завдати рішаючого удару Центральним Державам та здобути остаточну побіду, бо відомий другий відділ, розвідка, ані на хвилину не сумнівався, що в таких умовинах війни на чотири фронти (російський, західний, ізонський та румунський) німці не зможуть вислати до Румунії підкріплень, навіть пів дивізії, що тоді начислювала 1,800 піхотинців.

Перебіг подій на румунському фронті відомий, як відомо й те, що Румунію розбито продовж 6. тижнів, хоча румунська армія сама в собі не була лиха. І цего доконали наші полки, що пройшли через „пекло під Верденом". А як вони з того пекла вийшли? Прикладом — німецький альпійський корпус! Він мав чотири полки в складі 12,000 стрільців. Під Верденом цей корпус втратив 13,000 чоловік, то значить 120%, отже початковий склад полків поляг в цілости. Ці полки перекинено пізніше на румунський фронт. — Інших військ не було.

В таких важких умовинах почався 1917-ий рік. Тут треба ствердити, що в 1917. році, як сили Росії вже були майже цілковито вичерпані а революція кидала вже свою тінь, загроза війни на два фронти все ще існувала. І було це в такому положенні, коли военне щастя усміхалося Німеччині й коли одним ще рішучим ударом можна було війну на західньому фронті закінчити. Бо тоді саме зломано проти всіх сподівань французький наступ Нівеля при величезному замішанні та з незвичайно великими втратами по стороні французів. Був це відомий бунт у французькій армії (нині на чолі Франції стоїть саме та людина, що їй Франція завдячує своє спасіння в той час — маршал Петен), так що згідно з тогочасним звідомленням французького міністра війни премієрові Пуанкаре, між німецьким фронтом і Парижом було ще тільки дві надійні дивізії. І в таких умовинах, коли ті незначні німецькі резерви можна ще було зібрати й завдати рішаючий удар на заході, ті резерви треба було перекинути на східній фронт та покінчити з так званим наступом Керенського в Галичині й остаточно забезпечити тил західньому фронтові.

Ясно, що в таких умовинах, німецьке верховне командування ніколи не мало свободи діяння. В 1917. р. заіснував з точки погляду вояка той направку трагічний факт, що німецька армія на західньому фронті тільки тоді могла перейти в наступ проти дійсно заклятого ворога, проти англійців, як вона вже не мала настільки сил, щоби пробитися через Амієн і Абвіль до моря: вона вплила кровю на побоєвищах зритими стрільцями.

Німеччина мусіла в часі світової війни так довго воювати на два, три й чотири фронти, що — як це висловився відомий зо світової війни ґенерал — її меч притупився. Світова війна, це дійсно клясичний приклад війни на два й більше фронтів.

А як мається справа нині? Хто застановлявся бодай побіжно над ходом подій в часі світової війни, той мусить ствердити, що пущена англійцями фраза й тепер про війну на два фронти, це не тільки безмірне переборщення, але взагалі це поняття не підходить до теперішнього стану річей. Як поглянути нині на фронт, що починається на далекій півночі в Нарвіку та тягнеться побережжям Північного моря, переходить через Голяндію, Бельгію та Францію до Біскаї, через середню частину Атлянтику (що став нині рівнож важним відтинком фронту), а дальше через Гібральтар, Середземне море, Північну Африку та Червоне море, то видно властиво тільки один фронт на суші, на морю й повітрю від Нарвік до Суезу. Не має жадної загрози з заду, а є тільки один великий фронт.

ЕВІНС.

ЧИ ЦЕ ГАРНА МОДА?—Джулиет, що займається прикрашуванням рук, показує свої довжезні ніхті, що доходять довжини півчверта цаля. Каже, що вони додають їй блеску.

Колись у Китаю багачі викохували такі довгі ніхті на знак, що вони не працювали.

НОРВЕЗЬКА ФЛЬОТА ОПЛАЧУЄ ВОЄННІ КОШТИ

Недавно промовляв перед Клюбом „Космополітан" в Едмонтоні норвежець К. Л. Олсен, асекураційний агент. Свою промову розпочав він словами: „Норвегія продовжає боротьбу". Норвезька величезна фльота, що занимає третє місце на світі, заробляє так багато гроша, що це робить їй можливе оплачувати всі военні норвезькі кошти. Норвегія завдяки тій фльоті робить велику прислугу британській справі, мимо окупації Норвегії націстами. Ця фльота перевозить поживу та інші засоби між Канадою і Британією. Великій частині цієї купецької фльоти вдалось втекти перед загарбанням її націстами.

Норвежці щоденно втікають з Норвегії до Британії і збільшають ряди узброєної сили аліянтів. Доходами з перевозу товарів і военних матеріялів норвезькою фльотою оплачується вишкіл тих норвежців, що втекли з Норвегії, а фінансування відбувається норвезьким урядом на вигнанню.

Олсен сказав, що „Литл Норвей", цебто мала Норвегія, як зовуть норвезьку летунську школу не далеко Торонта, де вишколяється ворвезьких летунів, удержується переважно грошем, заробленим цею школою.

Квіслінга, норвезького політика, що разом з націстами обняв владу над Норвегією по впадку Норвегії, характеризував як опортуніста. Ціле його політичне життя перед війною було повною невдачею і тепер самі націсти починають пізнаватися на тім, що він варта.

НА СВЯТО

Роза Бака прибралася в святочний костюм королеви „фієсти", що відбудеться в днях 30. серпня—1. вересня в цілі відсвяткування річниці відбиття міста Санта Фі, столиці Нового Мексику, від індіянів.

Слонева кість не завжди є біла. В африканських слонів найдено передні сікачі чорні, брунатні і навіть рожевої краски.

ЗО СПОРТУ. — Сцена з гри в „бейзбола" між бруклинською дружиною Доджерз та шікаговською Кабз, що недавно тому відбулася в Брукліні. На світлині відомі грачі: Долф Каміллі старається перебігти мяч по дорозі до мети („гом плейт"). Мяч ловить МекКолов з „Кабз". Розсемним суддею є Бар. На задньому тлі Овен.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 387. Танець смерти.

Від непамятних часів малпи складали жертву крови звану „дум-дум" свому божкови Ґорови, за якого вони уважали місяць в повні.

А ця біла дівчина була найкращою жервою, яку малпи могли собі уявити. Такої гарної жертви не памятали навіть найстарші малпи.

Тепер малпи звалили Тарзелю на землю і її там пришпилили. Водночас вони почали дрючками гатити по землі, немов по бубні.

Після того малпи почали довкола розводити найдивачніші танці. Це був танець смерти, над засудженою жертвою.